

Sayı : 20407
Tarih : 13.10.2026

50981

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımızın TBMM İçtüzüğü 'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederiz **13.10.2026**

Mehmet Zeki İRMEZ
Şırnak Milletvekili

Şırnak'ın İdil ilçesinde yaşayan Süryani yurttaşlara ait konut ve işyerleri ile İdil Meryem Ana Süryani Kilisesi'ne ait misafirhaneye yönelik son dönemde İdil Belediyesi tarafından gerçekleştirilen mühürleme, idari para cezası ve yıkım işlemleri, başta Süryani toplumu olmak üzere Şırnak halkının tepkilerine neden olmuştur. Söz konusu işlemler, Süryani yurttaşlar tarafından kendilerine yönelik baskı, yıldırma ve ayrımcı uygulamalar olarak değerlendirilmektedir.

9 Mayıs 2026 tarihinde İdil Meryem Ana Süryani Kilisesi'ne ait misafirhane mühürlenmiş, 3 Haziran 2026 tarihinde yapı tatil zaptı düzenlenmiş, 4 Haziran 2026 tarihinde İdil Meryem Ana Süryani Vakfına 1 milyon 170 bin TL idari para cezası uygulanmış ve 23 Eylül 2026 tarihinde kiliseye ödeme emri tebliğ edilmiştir. Ardından 2 Ekim 2026 tarihinde Süleyman Karagöl, İbrahim Konutgan, Filiz Tokuş, Şemun Gösteriş ve Robert Tutuş'a ait yapılara neredeyse eş zamanlı olarak yapı tatil zaptı düzenlenmiş ve mühürleme işlemleri gerçekleştirilmiştir. Son olarak 6 Ekim 2026 tarihinde Alyet Karagöl'e ait bina, hukuki ve idari süreçler henüz tamamlanmamış ve ilgili süreçler devam etmekteyken İdil Belediyesi tarafından yıkılmıştır.

İdil, Süryanilerin yüzyıllardır yaşadığı, dini, kültürel ve toplumsal varlıklarını sürdürdüğü tarihsel yerleşim yerlerinden biridir. Süryani yurttaşların kiliseleri, aile konutları ve bu kurumlara bağlı yapılar, kuşaklar boyunca sürdürdükleri yaşamın ve kentle kurdukları tarihsel bağın bir parçasıdır. Özellikle Meryem Ana Süryani Kilisesi'ne ait misafirhane, yurt dışında yaşayan İdilli Süryanilerin memleketlerine döndüklerinde konaklayabilmeleri, kiliselerini ziyaret edebilmeleri ve toplumsal bağlarını sürdürebilmeleri bakımından önemli bir işleve sahiptir. Bu yapıya yönelik mühürleme ve idari para cezası işlemleri, Süryani toplumunun İdil ile kurduğu tarihsel, dini ve kültürel bağları da etkilemektedir. Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26 Mart 2021 tarihli ve 8222 sayılı kararıyla Meryem Ana Kilisesi

korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmiştir. İdil'deki Süryani dini ve kültürel mirasının bir parçası olan bu kiliseye bağlı misafirhaneye yönelik idari işlemler, yapının koruma statüsü, kiliseyle mekânsal ve işlevsel ilişkisi ve ilgili koruma mevzuatı bakımından da önem taşımaktadır.

Süryani toplumunun tarihsel ve kültürel varlığı, ibadet mekânlarının yanı sıra bu mekânlarla bağlantılı toplumsal yaşamın sürdürülmesiyle de yakından ilişkilidir. Yurt dışında yaşayan İdilli Süryanilerin memleketleriyle bağlarını koruyabilmeleri, dini ve kültürel mekânlarını ziyaret edebilmeleri ve bu topraklarla ilişkilerini sürdürebilmeleri, söz konusu mirasın kuşaklar boyunca yaşatılmasının önemli bir parçasıdır.

Bu bağlamda;

1. İdil Meryem Ana Süryani Kilisesi'ne ait misafirhanenin 9 Mayıs 2026 tarihinde mühürlenmesi, 3 Haziran 2026 tarihinde yapı tatil zaptı düzenlenmesi ve 4 Haziran 2026 tarihinde İdil Meryem Ana Süryani Vakfına 1 milyon 170 bin TL idari para cezası uygulanması hakkında Bakanlığınıza veya ilgili Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna herhangi bir bildirimde bulunulmuş mudur? Söz konusu işlemlerin tescilli kilise ve koruma alanıyla ilişkisi yönünden herhangi bir değerlendirme yapılmış mıdır?
2. İdil Meryem Ana Süryani Kilisesi'ne ait misafirhaneye yönelik idari işlemler öncesinde, yapının koruma alanı içerisinde bulunup bulunmadığı ve tescilli kültür varlığıyla ilişkisi bakımından ilgili Koruma Bölge Kurulunun görüşü alınmış mıdır? Bu işlemlerin 2863 sayılı Kanun kapsamında kurul kararı veya izni gerektirip gerektirmediği Bakanlığınıza incelenmiş midir?
3. İdil'de Süryani toplumunun dini ve kültürel yaşamında önemli yere sahip kiliselerin, bu kiliselerle bağlantılı yapıların ve tarihsel mekânların korunmasına yönelik Bakanlığınıza yürütülen çalışmalar nelerdir? Meryem Ana Süryani Kilisesi ve bu kiliseye ait misafirhanenin kültürel ve toplumsal işlevinin korunmasına yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
4. Yurt dışında yaşayan İdilli Süryanilerin memleketleriyle tarihsel ve kültürel bağlarını sürdürebilmeleri, dini ve kültürel mekânlarını ziyaret edebilmeleri ve bu mirasın gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla Bakanlığınızın görev ve yetkileri kapsamında hangi çalışmalar yürütülmektedir? İdil Meryem Ana Süryani Kilisesi ve bağlantılı yapıların korunması konusunda Süryani toplumunun temsilcileri ve ilgili vakıfla herhangi bir görüşme veya iş birliği gerçekleştirilmiş midir?